

УДК 58.006.634.617.631.525

**КОЛЕКЦІЙНИЙ ФОНД ДЕРЕВНИХ РОСЛИН ДЕНДРОПАРКУ
«ОЛЕКСАНДРІЯ» НАН УКРАЇНИ**

С. І. Галкін, доктор біологічних наук, старший науковий співробітник

Н. М. Дойко, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник

Н. С. Бойко, кандидат біологічних наук

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України

E-mail: alexandriapark@ukr.net index_bc@ukr.net

Парк «Олександрія», заснований у 1788 р., став одним із перших осередків інтродукції рослин в Україні. Період створення колекцій деревних рослин в «Олександрії» складається з трьох етапів: перший – від часу заснування парку з 1788 р. до 1917 р.; другий – з 1946 р. до юридичного підпорядкування установи Національній Академії наук України; третій – з 2000 року і до нині. Вперше в Україні, саме у дендрологічному парку «Олександрія» було інтродуковано такі рослини: *Abies alba* Mill., *Larix decidua* Mill., *Picea abies* (L.) Karst., *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franko, *Juniperus communis* L., *Platycladus orientalis* (L.) Franko, *Thuja occidentalis* L. та багато інших рослин. Починаючи з 1953 року, створюються колекційні ділянки: «Фрутіцетум» (1956 р.), «Сірінгарій» (1985 р.), «Коніферетум» (2003 р.), «Розарій» (2012 р.). Сучасний таксономічний склад колекційного фонду деревних рослин у державному дендропарку «Олександрія» НАН України представлено 2 відділами, 3 класами, 57 родинами, 150 родами, 635 видами і гібридами, 647 культиварами. Всього 1282 види, різновиди і культивари.

Ключові слова: дендропарк, колекційний фонд, деревні рослини, інтродукція.

Актуальність. Формування колекційних фондів декоративних рослин є пріоритетним завданням будь-якої ботанічної установи. Парк «Олександрія», заснований у 1788 році, був одним із перших осередків інтродукції рослин у Правобережній Україні. Період створення колекцій деревних рослин дендропарку «Олександрія» нараховує три етапи: I-й – від часу заснування парку у 1788 році і до 1917 року; II-й – від 1946 року і до підпорядкування установи Академії Наук України; III-й – від 2000 року і до тепер. Дерева та чагарники розміщено на території дендропарку групами, куртинами, в

одиначних та алейних посадках. Ростають у вигляді родових комплексів, переважно на колекційних ділянках «Фрутіцетум», «Сірінгарій», «Коніферетум», «Розарій» та у поєднанні різних видів.

Метою роботи було проаналізувати зміни таксономічного складу деревних рослин дендропарку «Олександрія» та окреслити перспективи його збагачення у майбутньому.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження виконували впродовж 2009–2013 рр. на колекційних ділянках та у кварталах дендропарку «Олександрія» з доданням поповнень таксономічного складу колекції у 2014–2016 рр. Об'єктами дослідження були рослини 57 родин, які належать до 3 класів: Ginkgopsida, Pinopsida, Magnoliopsida. Дослідження проводили методом маршрутного обстеження. Для уточнення таксономічної приналежності видів та родів використовували спеціальні видання [6, 10, 14, 15].

Результати. Роботи із упровадження нових видів (інтродуцентів) до місцевого ландшафту проводили від моменту заснування парку «Олександрія». Наприкінці XVIII ст. Мюффо, а пізніше інші садівники – Бартецький, Август Станге, Август Енс ввели у природну діброву (яка була основою парку) *Pinus nigra* Arn., *Picea abies* (L.) Karst., *Larix decidua* Mill., *Aesculus hippocastanum* L., *Juniperus virginiana* L., *Liriodendron tulipifera* L., *Robinia pseudoacacia* L., *Celtis occidentalis* L., *Fagus sylvatica* L., *Gleditsia triacanthos* L., *Quercus rubra* L., *Syringa vulgaris* L., *Crataegus crus-galli* L., *Ribes alpinum* L. та інші інтродуценти [1].

Відомостей про склад деревної рослинності «Олександрії», особливо під час створення парку та у період розквіту (перша половина XIX ст.), збереглося небагато. Здебільшого це фрагментарні спогади гостей графів Браницьких, які відвідували парк. За даними польського дослідника R. Aftanazi на період XIX ст. в «Олександрії» росли понад 600 видів і форм декоративних рослин [13].

У період 1918–1946 рр. рослинність дендропарку дуже потерпала без належного догляду, колекційний фонд деревних рослин зменшився майже удвічі. З 1953 по 1960 рр. роботи з інтродукції рослин в «Олександрії»

набувають планового цілеспрямованого характеру. На площі 1,4 га у 1956 р. створено колекційну ділянку гарноквітучих кущів – «Фрутіцетум»; у 1985 р. – «Сірінгарій», де ростуть види і сорти бузку звичайного вітчизняної та закордонної селекції. На середину ХХ ст. дендрологічна колекція парку нараховувала 406 видів, різновидів і культиварів: Pinophyta – 26 видів і 7 культиварів, Magnoliophyta – 346 видів і 27 культиварів [2, 5].

Третій етап інтродукції у дендропарку «Олександрія» розпочався після 2000 р. За короткий проміжок часу колекційний фонд інтродукованих деревних рослин було збільшено: Pinophyta – до 89 видів і гібридів та 195 культиварів; Magnoliophyta – до 521 виду і гібриду та 400 культиварів (сортів) [8]. У 2003 р. створено композиційно-експозиційну ділянку хвойних рослин «Коніферетум» [11]. У 2007 р. відновлено історичну ділянку Плодовий сад «Мур», на якій зібрано колекцію старовинних сортів яблуні (127 сортів) [3]. У 2012 р. створено композиційно-експозиційну ділянку «Розарій» [4, 12].

Велику увагу в дендропарку «Олександрія» приділено вивченню рідкісних видів флори України. У парку ростуть 24 види деревних рослин занесених до Червоної книги України [7]: *Juniperus exelsa* Bieb., *Juniperus foetidissima* Willd., *Crataegus pojarkovae* Kos., *Larix polonica* Racib., *Taxus baccata* L., *Betula klokovii* Zaverucha, *Cerastium biebersteinii* DC., *Cerasus klokovii* Sobko, *Chamaecytisus albus* Hacq., *Chamaecytisus blockianus* (Pawl.) Klask., *Chamaecytisus podolicus* (Blocki) Klaskova, *Chamaecytisus rochelii* (Wierzb.) Rothm., *Daphne cneorum* L., *Daphne Sophia* Kalen., *Dryas octopetala* L., *Euonymus nana* Bieb., *Fraxinus ornus* L., *Genistella sagittalis* (L.) Gams, *Lonicera caerulea* L., *Rhamnus tinctoria* Waldst. et Kit., *Sorbus torminalis* (L.) Crantz, *Staphylea pinnata* L., *Syringa josikaea* Jacq., *Tamarix gracilis* Willd.

У результаті виконаних досліджень на колекційних ділянках та у кварталах дендропарку «Олександрія» було встановлено таксономічний склад колекційного фонду його деревних рослин» (табл. 1).

1. Колекційний фонд деревних рослин дендропарку

«Олександрія» НАН України

№ з/П	Родина	Рід	Вид (гібрид)	Культивар
PINOPHYTA				
GINKGOPSISIDA				
1.	<i>Ginkgoaceae</i> Engl.	<i>Ginkgo</i> L.	1	1
PINOPSISIDA				
2.	<i>Cupressaceae</i> Bartl.	<i>Chamaecyparis</i> Spach	4	20
3.		<i>Cryptomeria</i> D. Don	1	-
4.		<i>Cunnindhamia lanceolata</i> R. Br. ex Richard	1	-
5.		<i>Juniperus</i> L.	13	77
6.		<i>Metasequoia</i> Hu ex W.C. Cheng	1	-
7.		<i>Microbiota</i> Kom.	1	-
8.		<i>Thuja</i> L.	3	37
9.		<i>Thujopsis</i> Sieb. et Zucc. ex Endl.	1	1
10.		<i>Pinaceae</i> Lindl.	<i>Abies</i> Mill.	20
11.	<i>Larix</i> Mill.		8 (1)	3
12.	<i>Picea</i> A. Dietr.		14	22
13.	<i>Pinus</i> L.		20	7
14.	<i>Pseudotsuga</i> Carr.		1	1
15.	<i>Tsuga</i> Carr.		1	-
16.	<i>Taxaceae</i> Gray	<i>Taxus</i> L.	3 (1)	19
MAGNOLIOPHYTA				
MAGNOLIOPSISIDA				
17.	<i>Actinidiaceae</i> Gilg ex Werderm.	<i>Actinidia</i> Lindl.	2	5
18.	<i>Adoxaceae</i> E. Mey	<i>Sambucus</i> L.	2	4
19.		<i>Viburnum</i> L.	6 (1)	3
20.	<i>Ailanthaceae</i> J. Agardh	<i>Ailanthus</i> Desf.	1	-
21.	<i>Anacardiaceae</i> R. Br.	<i>Cotinus</i> Mill.	1	1
22.		<i>Rhus</i> L.	2	1
23.	<i>Araliaceae</i> Juss.	<i>Aralia</i> L.	1	-
24.		<i>Hedera</i> L.	1	-
25.	<i>Aristolochiaceae</i> Juss.	<i>Aristolochia</i> L.	2	-
26.	<i>Berberidaceae</i> Juss.	<i>Berberis</i> L.	19 (1)	11
27.		<i>Mahonia</i> Nutt.	1	-
28.	<i>Betulaceae</i> Gray.	<i>Alnus</i> Ehrh.	2	-
29.		<i>Betula</i> L.	16 (1)	-
30.		<i>Carpinus</i> Decne	3	-
31.		<i>Corylus</i> L.	3	3
32.	<i>Bignoniaceae</i> Juss.	<i>Campsis</i> Lour.	3	2
33.		<i>Catalpa</i> Scop.	4 (1)	-
34.	<i>Brassicaceae</i> Burnett	<i>Draba</i> Dill. ex L.	1	-
35.	<i>Buxaceae</i> Dumort.	<i>Buxus</i> L.	1	-
36.	<i>Cannabaceae</i> Martinov	<i>Celtis</i> L.	1	-
37.	<i>Caprifoliaceae</i> Juss.	<i>Diervilla</i> Mill.	1 (1)	1
38.		<i>Kolkwitzia</i> Graebn.	1	-

39.		<i>Lonicera</i> L.	16 (1)	6
40.		<i>Symphoricarpos</i> Duhamel	4	-
41.		<i>Weigela</i> Thunb.	5 (1)	8
42.	<i>Caryophyllaceae</i> Juss.	<i>Cerastium</i> L.	1	-
43.	<i>Celastraceae</i> R. Br.	<i>Celastrus</i> L.	3	-
44.		<i>Euonymus</i> L.	7	4
45.	<i>Cercidiphyllaceae</i> Tiegh.	<i>Cercidiphyllum</i> Sieb. et Zucc.	1	-
46.	<i>Cornaceae</i> Dumort.	<i>Cornus</i> L.	7	4
47.	<i>Ebenaceae</i> Gürke	<i>Diospyros</i> L.	1	-
48.	<i>Elaeagnaceae</i> Juss.	<i>Elaeagnus</i> L.	2	-
49.		<i>Hippophaë</i> L.	1	-
50.	<i>Ericaceae</i> Juss.	<i>Rhododendron</i> L.	23	1
51.	<i>Euphorbiaceae</i> Juss.	<i>Securinega</i> Comm. ex Juss.	1	-
52.	<i>Fabaceae</i> Lindl.	<i>Amorpha</i> L.	5	-
53.		<i>Baptisia</i> Vent	1	-
54.		<i>Caragana</i> Fabr.	13 (1)	2
55.		<i>Cercis</i> L.	3	-
56.		<i>Cladrastis</i> Raf.	1	-
57.		<i>Colutea</i> L.	7 (1)	-
58.		<i>Cytisus</i> L.	10 (1)	-
59.		<i>Desmodium</i> Desv.	2	-
60.		<i>Genista</i> L.	11	-
61.		<i>Genistella</i> Gomez-Ortega	1	-
62.		<i>Gleditsia</i> L.	8	2
63.		<i>Gymnocladus</i> Lam.	1	-
64.		<i>Indigofera</i> L.	1	-
65.		<i>Laburnum</i> Fabr.	3	-
66.		<i>Maackia</i> Rupr.	1	-
67.		<i>Robinia</i> L.	4 (1)	2
68.		<i>Styphnolobium</i> Schott	3	-
69.		<i>Wisteria</i> Nutt.	1	-
70.	<i>Fagaceae</i> Dumort.	<i>Castanea</i> Mill.	1	-
71.		<i>Fagus</i> L.	2	1
72.		<i>Quercus</i> L.	25	4
73.	<i>Grossulariaceae</i> Mill.	<i>Ribes</i> L.	7	9
74.	<i>Hamamelidaceae</i> R. Br.	<i>Hamamelis</i> L.	1	-
75.	<i>Hydrangeaceae</i> Dumort.	<i>Deutzia</i> Thunb.	6 (5)	4
76.		<i>Hydrangea</i> L.	4	18
77.		<i>Philadelphus</i> L.	11 (2)	11
78.	<i>Hypericaceae</i> Juss.	<i>Hypericum</i> L.	2	-
79.	<i>Juglandaceae</i> DC ex	<i>Carya</i> Nutt.	2	-
80.	Perleb	<i>Juglans</i> L.	7	-
81.		<i>Pterocarya stenoptera</i> C. DC.	1	-
82.	<i>Lamiaceae</i> Martinov	<i>Lavandula</i> L.	1	-
83.	<i>Lardizabalaceae</i> R. Br.	<i>Akebia</i> Decne	1	-
84.	<i>Malvaceae</i> Juss.	<i>Hibiscus</i> L.	1	-
85.		<i>Tilia</i> L.	18	1
86.	<i>Menispermaceae</i> Juss.	<i>Menispermum</i> L.	2	-
87.	<i>Magnoliaceae</i> Juss.	<i>Liriodendron</i> L.	1	-
88.		<i>Magnolia</i> L.	1 (1)	2

89.	Moraceae Gaudich	<i>Maclura</i> Nutt.	1	-
90.		<i>Morus</i> L.	2	1
91.	Oleaceae Hoff. ex Link	<i>Fontanesia</i> Labill.	1	-
92.		<i>Forsythia</i> Vahl	2 (1)	4
93.		<i>Fraxinus</i> L.	5	3
94.		<i>Ligustrina</i> Rupr.	2	-
95.		<i>Ligustrum</i> L.	1	2
96.		<i>Syringa</i> L.	11 (1)	35
97.	Paeoniaceae Raf.	<i>Paeonia</i> L.	1	-
98.	Platanaceae T. Lestib.	<i>Platanus</i> L.	(1)	-
99.	Polygonaceae Juss.	<i>Fallopia</i> Adans.	1	-
100.	Ranunculaceae Juss.	<i>Clematis</i> L.	7	1
101.	Rhamnaceae Juss.	<i>Rhamnus</i> L.	5	-
102.		<i>Zizyphus</i> Adans.	1	-
103.	Rosaceae Juss.	<i>Amelanchier</i> Medik	3	-
104.		<i>Armeniaca</i> Scop.	1	3
105.		<i>Aronia</i> J. Mitch	1	-
106.		<i>Aruncus</i> L.	1	-
107.		<i>Cerasus</i> Mill.	5	13
108.		<i>Chaenomeles</i> Lindl.	2	-
109.		<i>Cotoneaster</i> Medik	25	-
110.		<i>Crataegus</i> L.	28 (2)	7
111.		<i>Cydonia</i> Mill.	1	-
112.		<i>Dasiphora</i> Raf.	1	1
113.		<i>Dryas</i> L.	1	-
114.		<i>Exochorda</i> Lindl.	2	-
115.		<i>Kerria</i> DC.	1	2
116.		<i>Malus</i> Mill.	5	127
117.		<i>Padus</i> Mill.	5	1
118.		<i>Persica</i> Mill.	1	4
119.		<i>Physocarpus</i> Maxim.	3	4
120.		<i>Potentilla</i> L.	1	-
121.		<i>Prinsepia</i> Royle	1	-
122.		<i>Prunus</i> L.	5	7
123.		<i>Pyracantha</i> M. Roem	1	-
124.		<i>Pyrus</i> L.	4	6
125.		<i>Rhodotypos</i> Sieb. et Zucc.	1	-
126.		<i>Rosa</i> L.	12 (1)	105
127.		<i>Rubus</i> L.	3	1
128.		<i>Sorbaria</i> (Ser.) A. Braun	1	-
129.		<i>Sorbus</i> L.	6 (1)	1
130.		<i>Spiraea</i> L.	18 (6)	8
131.		<i>Stephanandra</i> Sieb. et Zucc.	1	-
132.	Rutaceae Juss.	<i>Phelodendron</i> Rupr.	2	-
133.		<i>Ptelea</i> Moench	1	-
134.		<i>Zanthoxylum</i> L.	1	-
135.	Salicaceae Mirb.	<i>Populus</i> L.	7 (2)	-
136.		<i>Salix</i> L.	6	1
137.	Sapindaceae Juss.	<i>Acer</i> L.	12	3
138.		<i>Aesculus</i> L.	5 (1)	-

139.	Schisandraceae Blume	<i>Schisandra</i> Michx.	1	-
140.	Scrophulariaceae Juss.	<i>Buddleja</i> L.	2	1
141.	Solanaceae Juss.	<i>Lycium</i> L.	2	-
142.		<i>Solanum</i> L.	1	-
143.	Staphyleaceae Martinov	<i>Staphylea</i> L.	3	-
144.	Tamaricaceae Link	<i>Tamarix</i> L.	1	-
145.	Thymelaeaceae Juss.	<i>Daphne</i> L.	4	-
146.	Ulmaceae Mirb.	<i>Ulmus</i> L.	3	1
147.	Verbenaceae J. St.-Hil.	<i>Vitex</i> L.	3	-
148.	Vitaceae Juss.	<i>Ampelopsis</i> Michx.	3	-
149.		<i>Parthenocissus</i> Planch.	2	4
150.		<i>Vitis</i> L.	3	14

Видове та культиварне різноманіття є одним із важливих чинників, які характеризують колекцію рослин. У дендрологічному парку «Олександрія» найчисельнішими серед досліджуваних родин є *Rosaceae* – 130 видів і 292 культивари, *Pinaceae* 60 видів і 38 культиварів, *Cupressaceae* 25 видів і 135 культиварів.

Великою кількістю культиварів серед голонасінних представлено роди *Juniperus* (84), *Thuja* (37), *Picea* (22), *Taxus* (19). Серед покритонасінних найбільше сортів у *Malus* (117), *Rosa* (105), *Syringa* (35)

Серед життєвих форм колекційного фонду дендропарку дерева становлять 42 %, чагарники – 53 %, напівчагарники – 1 %, ліани 3,7 %.

Висновки та перспективи. Встановлено, що сучасний таксономічний склад природної та інтродукованої дендрофлори парку «Олександрія» представлено 2 відділами, 3 класами, 57 родинами, 150 родами, 635 видами і гібридами, 647 культиварами. Всього 1282 види, різновиди і культивари. Порівнюючи з даними останньої ботанічної інвентаризації (2013 р.), колекційний фонд збагатився на 2 роди, 28 видів та 52 культивари (сорт). На колекційних ділянках дендропарку зосереджено до 66 % видів та культиварів інтродукованих деревних рослин. Більшість деревних рослин колекційного фонду дендрологічного парку «Олександрія» мають високі показники зимостійкості (I бал за шкалою С. Я. Соколова, 1957), високі показники посухостійкості (IV бала за шкалою С. С. П'ятницького, 1961), щорічно плодоносять та утворюють схоже насіння. Робота із вивчення та залучення до

первинного випробування нових інтродуцентів у дендропарку «Олександрія» щорічно продовжується.

Список літератури

1. Галкін, С. І. Інтродукція деревних рослин в дендропарку «Олександрія» НАН України: підсумки та перспективи / С. І. Галкін // Матеріали міжнар. наук. конф. «Інтродукція рослин на початку ХХІ століття: досягнення і перспективи. До 120-річчя з дня народження академіка М. І. Вавилова». – Київ, 2007. – С. 333–339.
2. Галкін, С. І. Колекція деревних рослин дендропарку «Олександрія» / [С. І. Галкін, Л. В. Калашнікова, Н. М. Дойко та ін.] // Матеріали наук. конф. «Створення кадастрів, фіторізноманіття заповідних територій, ботанічних садів та дендропарків». – К. : Фітосоціоцентр, 2008. – С. 44–46.
3. Галкін, С. І. Плодовий сад – невід’ємний елемент декоративного садівництва на Україні (на прикладі дендрологічного парку «Олександрія» НАНУ) / С. І. Галкін // Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Лісівництво та декоративне садівництво. – 2011. – Вип. 164. – Ч. 3. – С. 286–293.
4. Галкін, С. І. Історія формування колекцій дендропарку «Олександрія» НАН України / С. І. Галкін, Л. В. Калашнікова, Н. М. Дойко, Н. С. Бойко, І. Л. Мордатенко // Внесок натуралістів–аматорів у вивчення біологічного різноманіття : Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 200-річчю від дня народження Людвіга Вагнера (14–16 травня 2015 року, м. Берегово). – Ужгород, 2015. – С. 184–189.
5. Грисюк, М. М. Дендрологічний парк «Олександрія» / М. М. Грисюк, І. Г. Дерій, М. М. Антонов, М. П. Олійник. – К. : Вид-во АН УРСР, 1961. – 100 с.
6. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / [М. А. Кохно, В. І. Гордієнко, Г. С. Захаренко та ін.; за ред. М. А. Кохна, С. І. Кузнецова]. – К. : Вища шк., 2001. – 207 с.
7. Калашнікова, Л. В. Моніторинг популяцій рідкісних видів деревних рослин у квазіприродних екосистемах дендропарку «Олександрія» НАН України / Л. В. Калашнікова, І. П. Чорна // V Всеукраїнський з’їзд екологів з міжнародною участю; зб. наукових праць (23–26 вересня 2015 р., м. Вінниця). – Вінниця, 2015. – С. 78.
8. Каталог деревних рослин дендрологічного парку «Олександрія» НАН України : довідник / [за ред. С. І. Галкіна]. – Біла Церква : БЦФ ТОВ «Дельфін», 2008. – 53 с.
9. Каталог деревних рослин дендрологічного парку «Олександрія» Національної академії наук України / [за ред. С. І. Галкіна]. – Біла Церква : ТОВ «Білоцерківдрук», 2013. – 64 с.
10. Крюссман, Г. Хвойные породы / Г. Крюссман. – М. : Лесн. пром-сть, 1986. – 256 с.

11. Рубіс, В. Л. Колекційний фонд хвойних рослин порядку Pinales в дендрологічному парку «Олександрія» НАН України / В. Л. Рубіс, С. І. Галкін // Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Лісівництво і декоративне садівництво. – 2010. – Вип. 152. – Ч. 1. – С. 155–159.

12. Рубис, В. Л. Коллекционно-экспозиционные участки древесных растений в государственном дендрологическом парке «Александрия» НАН Украины / В. Л. Рубис, С. И. Галкин, Л. В. Калашникова // Материалы юбилейн. междунар. науч.-практ. конф., посвящен. 100-летию Батумского ботанического сада «Роль ботанических садов в сохранении разнообразия растений». – Батуми, 2013. – С. 308–310.

13. Aftanazy, R. Materialy do dziejow rezydencji / [Pod redakcja A.J. Baranowskiego]. – Dawne wojewodztwo Kijowskie. Uzupełnienia do tomow I–XI. – Warszawa, 1993. – 719 s.

14. Catalogue of Life: 2016 Annual Checklist [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.catalogueoflife.org/annual-checklist/2012.

15. Tropicos.org. Missouri Botanical Garden [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.tropicos.org>.

References

1. Galkin, S. I. (2007). Introduktsiya derevnih roslin v dendroparku «Oleksandriya» NAN Ukrayini: pidsumki ta perspektivi [Introduction of woody plants in the arboretum "Alexandria" NAS of Ukraine: results and prospects]. Materiali mizhnar. nauk. konf. «Introduktsiya roslin na pochatku NHI stolittya: dosyagnennya i perspektivi. Do 120-richchya z dnya narodzhennya akademika M. I. Vavilova», 333–339.

2. Galkin, S. I., Kalashnikova, L. V., Doyko, N. M., Dragan, N. V., Rubis, V.L. (2008). Kolektsiya derevnih roslin dendroparku «Oleksandriya» / [Collection of woody plants arboretum "Alexandria"]. Materiali nauk. konf. «Stvorennya kadastriv, fitoriznomanittya zapovidnih teritoriy, botanichnih sadiv ta dendroparkiv», 44–46.

3. Galkin, S.I. (2011). Plodoviy sad – nevid'emniy element dekorativnogo sadivnitstva na Ukrayini (na prikladi dendrologichnogo parku «Oleksandriya» NANU) [Orchard - an essential element of landscape gardening in Ukraine (for example Arboretum "Alexandria" NASU)]. Naukoviy visnik natsionalnogo universitetu bioresursiv i priroдокорistuvannya Ukrayini. Seriya: Lisivnitstvo ta dekorativne sadivnitstvo, 164, 3, 286–293.

4. Galkin, S. I., Kalashnikova, L. V., Doyko, N. M., Boyko, N. S., Mordatenko, I. L. (2015). Istoriya formuvannya kolektsiy dendroparku «Oleksandriya» NAN Ukrayini [The history of the formation of collections arboretum "Alexandria" NAS of Ukraine]. Vnesok naturalistiv – amatoriv u vivchennya biologichnogo riznomanittya: Materiali mizhnar. nauk. konf., prisvyachenoyi 200-richchyu vid dnya narodzhennya Lyudviga Vagnera (14–16 travnya 2015 roku, m. Beregovo), 184–189.

5. Grisyuk, M. M., Deriy, I. G., Antonov, M. M., Oliynik, M. P. (1961). Dendrologichniy park «Oleksandriya» [Dendrological park "Alexandria"], Vid-vo AN URSS, 100.
6. Kohno, M. A., Kuznetsov, S. I. ed (2001). Dendroflora Ukrayini. Dikorosli ta kultivovani dereva y kushchi. Golonasinni: Dovidnik [Wild and cultivated trees and shrubs. Gymnosperms: Directory]. Kiev: Vishcha shkola, 207.
7. Kalashnikova, L. V., Chorna, I. P. (2015). Monitoring populyatsiy ridkisnih vidiv derevnih roslin u kvaziprirodnih ekosistemah dendroparku «Oleksandriya» NAN Ukrayini [Monitoring of populations of rare species of woody plants in ecosystems kvazipryrodnih arboretum "Alexandria" NAS of Ukraine]. V Vseukrayinskiy z'yizd ekologiv z mizhnarodnoyu uchastyu. Zb. naukovih prats (23–26 veresnya 2015 r., m. Vinnitsya), 78.
8. Galkin, S. I. ed (2008). Katalog derevnih roslin dendrologichnogo parku «Oleksandriya» NAN Ukrayini: dovidnik [Product woody plants Arboretum "Alexandria" NAS of Ukraine: Directory]. Bila Tserkva: BTF TOV «Delfin», 53.
9. Galkin, S. I. ed (2013). Katalog derevnih roslin dendrologichnogo parku «Oleksandriya» Natsionalnoyi akademiyi nauk Ukrayini [Product woody plants Arboretum "Alexandria" National Academy of Sciences of Ukraine]. Bila Tserkva: TOV «Bilotserkivdruk», 64.
10. Kryussman, G. (1986). Hvoynye porody [Coniferous plants]. Moskva: Lesnaya promyshlennost, 256.
11. Rubis, V. L., Galkin, S. I. (2010). Kolektsiyniy fond hvoynih roslin poryadku Pinales v dendrologichnomu parku «Oleksandriya» NAN Ukrayini [Collectors Fund conifers in order Pinales Arboretum "Alexandria" NAS of Ukraine]. Naukoviy visnik natsionalnogo universitetu bioresursiv i priroдокористuvannya Ukrayini. Seriya: Lisivnitstvo i dekorativne sadivnitstvo, 152, 1, 155–159.
12. Rubis, V. L., Galkin, S. I., Kalashnikova, L. V. (2013). Kolleksiionno-ekspozitsionnye uchastki drevesnyh rasteniy v gosudarstvennom dendrologicheskom parke «Aleksandriya» NAN Ukrainy [Collection-display areas of arboreal plants in a state dendrology park "Alexandria" NAS of Ukraine]. Materialy yubileyn. mezhdunar. nauch.-prakt. konf., posvyashchen. 100-letiyu Batumskogo botanicheskogo sada «Rol botanicheskikh sadov v sohranenii raznoobraziya rasteniy», 308–310.
13. Aftanazy, R. (1993). Materialy do dziejow rezydencji. Dawne wojewodztwo Kijowskie. Uzupełnienia do tomow I-XI. Warszawa. 719.
14. Catalogue of Life: 2016 Annual Checklist. Available at: www.catalogueoflife.org/annual-checklist/2012.
15. Tropicos.org. Missouri Botanical Garden. Available at: <http://www.tropicos.org>.

КОЛЛЕКЦИОННЫЙ ФОНД ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ ДЕНДРОПАРКА «АЛЕКСАНДРИЯ» НАН УКРАИНЫ

С. И. Галкин, Н. М. Дойко, Н. С. Бойко

Парк «Александрия», основан в 1788 г., стал одним из первых очагов интродукции растений в Украине. Период создания коллекций древесных

растений в «Александрии» состоит из трех этапов: первый – со времени основания парка с 1788 г. до 1917г.; второй – с 1946 г. и до момента подчинения дендропарка Национальной Академии наук Украины; третий – с 2000 года и по настоящее время. Именно в парке «Александрия» впервые в Украине были интродуцированы древесные растения: *Abies alba* Mill., *Larix decidua* Mill., *Picea abies* (L.) Karst., *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franko, *Juniperus communis* L., *Platycladus orientalis* (L.) Franko, *Thuja occidentalis* L. и многие другие. Начиная с 1953 г., в «Александрии» создаются коллекционные участки – «Фрутицетум» (1956 г.), «Сирингарий» (1985 г.), «Кониферетум» (2003 г.), «Розарий» (2012 г.). Современный таксономический состав древесных растений в дендропарке «Александрия» представлен 635 видами, гибридами и 647 культурами, которые относятся к 3 классам 57 семействам и 150 родам. Всего 1282 таксона.

Ключевые слова: дендропарк, коллекционный фонд, древесные растения, интродукция.

THE ARBOREAL PLANT COLLECTION FUND OF THE "ALEXANDRIA" ARBORETUM OF THE NAS OF THE UKRAINE

Serhiy Galkin, Natalia Doyko, Natalia Boyko

*The "Alexandria" Park, which was founded in 1788, became one of the first centers of plant introduction in Ukraine. The period of a creation of arboreal plants collection at the "Alexandria" consists of the following three phases: the 1st - from the moment when the park was founded in 1788 till 1917, the 2nd - since 1946 till its subjection the institution of the Academy of Sciences of Ukraine and the 3rd one is from 2000 to the present time Among the first in the Ukraine at the park were introduced: *Abies alba* Mill., *Larix decidua* Mill., *Picea abies* (L.) Karst., *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franko, *Juniperus communis* L., *Platycladus orientalis* (L.) Franko, *Thuja occidentalis* L. and many others. Since the 1953, at the "Alexandria" were created a collections "Fruticetum" (1956), "Syringarium" (1985), "Coniferetum"(2003), "Rosarium"(2012). The current systematic composition of woody plants of the arboretum "Alexandria" is represented by 635 species, hybrids and 647 cultivars, which belong to 3 classes, 57 families and 150 genera. Total 1282 taxons.*

Key words: dendropark 'Alexandria', collection fund, woody plants (arboreal plants), introduction.